

SZÁVAI ATTILA

Mint aki

Hol is kezdjük? Merül fel nevezett kérdés, ha van némi mondanivaló, aminek eleje és vége között annyi a távolság, mint egy kérdés és az arra adható legrövidebb válasz közötti távolság. Hogy tehát megvan fejben, csak el kellene indítani valahol, kinyitni a karámajtót, kilökní lábbal, engedni szét a szórszagú patadübörgést, eredjetekek szépen. Húzzatok.

*

Felmerült egy kérdés az univerzumban, amire Brigitta a válasz. És ebben az univerzum számára segítséget nyújtunk. Vagy az univerzum nekünk. Ki érti ezt. Újabb kérdés. Mindig egy újabb. És legtöbbször komoly meló a válasz. Lexikoni behajolás éjfélutánokon. Annyi kérdést teszel fel magadnak, hogy a végén szemüveges leszel. De mi köze mindehhez Brigittának? Újabb kérdés. Vagy még egy.

*

Például:

Miért van az, hogy egy új divat szerint az esküvőszervező cégek a nagy utcai plakátjaikon nem felszabadult női arcokat mutatnak? Kacagó szarkalábakat. Van egy ilyen, amin a friss és ropogós menyasszony nem mosolyog, nem nyújtja orcapírját a lenge dunai szélbe, hanem morzsányi mosollyal néz lefelé, mint aki sms-t ír, vagy csekket fizet be a postán, mint aki odakozmált rántottát kapar egy öreg serpenyőnyélről. Mint aki kaparós sorsjegyet kapar. Ez az. Ez a legpontosabb. Kiült a remény a szájsarokra. Amellett most kényelmesen elballagunk, nem nézünk oda, hogy minden házasság egy kaparós sorsjegy: megszabadulni a máztól, a festéktől, a lepeltől, álcától, lássuk, mit kaptunk, mi a nyeresmény. Hagyjuk is ezt. Az arcszesz alatti szájszag hideg, keserű sunyisága.

*

De képzeljük el a fotózást. Kedves, mondjuk Brigitta, mondta a fotós, tessék szépen lefelé nézni. Na de, felelt Brigitta, kedves, tegyük fel Gábor, nem úgy volt, hogy menyasszonyi fénykép lesz? Tegnap voltam fogfehérítésen, folytatta, azt reméltem, legalább egy kicsit belekacaghatok a dunai szélbe, léccíí. Nem, válaszolt Gábor, nem Brigitta, az már túl unalmas. Mindig csak nevetni, nem cirkuszban va-

gyunk mi, nem kabaréba, Brigitta. Tessen szépen lefelé nézni, mintha számolná a csempéket.

Gépkattogás, vakuvillanás, egy öreg reflektor elektromos zizegése. 47, felelte Brigitta. Még egyszer, válaszolt Gábor. Ide figyeljen, folytatta, kedvesem, a képen a mai céltudatos, modern nőt fogjuk ábrázolni, aki gyakran gondolkodik el, elmélázik az elméjével. És ezért örül magának. Nekem, kérdezte Brigitta, nem magának dűnnyögte Gábor, hanem önnön magának. A nagy dolgokon, kedves Brigitta, farok a majmának. Na, tessék szépen számolni a csempéket. Nem akarom, így Brigitta, így nem vagyok hajlandó. Brigitta, maga nem szab feltételeket. Szépen is néznénk ki: a ponty forgatná meg paprikás lisztben a horgászt, füstölgött a fényképész. Itt, kedvesem, mi szabjuk a határokat, ha érti. De el is mehet – folytatta Gábor –, húszt illet keríték az utcáról, mint maga. Ilyen ország ez, tele van szép nőekkel a forgalom. Na figyeljen, felvétel, na jó, Brigitta, akkor gondoljon valami konkrétára, mondjuk arra, hogy sorsjegy. Kaparja a szemével. Na látja, megy ez. Köszí, fejezte be végül.

Így teltek-múltak a reflektorsütötte percek.

*

Tehát a válasz, tehát a plakát üzenete: az élet nem fenékiig tejfel, nem nyakig nyúl paprikás. Elég, ha belül kacagsz. Éld át a pillanatot, komoly dolgok ezek. Aztán majd a fogak fehérje, ha sárgája is. Megélni a pillanatot. A plakáton egy, tegyük fel, Brigitta van, aki megéli a pillanatot. Modelliskolát végzett tavaly nyáron, ez a második munkája. Amúgy, kortársaihoz képest értelmes, távol áll tőle minden falusi betyárszivanyoid ökörködés.

Odahaza Baranyában, a faluban biztos vannak azok a szétfroccsözött agyak, amik nagyobb dolognak tartják ezt, ti. azért kapni pénzt, hogy leülj egy meghatározott pőzban és megszámolod magad előtt a csempéket. És ehhez még ki is sminkelnek.

*

Ismerjük meg Brigittát.

Brigittára annyira hatnak a szabályok és általános közmegegyezések, mint erre a szövegre. De kit érdekel. Brigittát se érdeklik a szabályok, még ha döglött kutyára mégiscsak eljön az a bizonyos teherautó, ha nem is ennek nevezik; hogy legyen egy még döglöttebb kutya, ha nem is pontos hasonlat ez. De céltudatos.

*

Szóval.

Brigitta kollégista. Tegyük fel. Van így ezzel még jó pár lány az univerzumban, de mi csak ezzel a Brigittával foglalkozunk. Ez a Brigitta előre köszön a sulis portásának, amire nem minden Brigitta hajlandó a kozmoszban. Az öreg portás egészen lelkes lesz, mikor beköszön a lány neki a kisablakon. Lelkes, mint nyugdíjazott kohómérnök, ha olvadt vasat lát a diszkoverin. Nemcsak azért, mert ilyenkor betekin-

tést nyerhet egy hamvas dekoltázs felsőbb regisztereibe, hanem mert nincs hozzá-
szokva ehhez, hogy beköszönnek, megkérdezik, hogy van ma. A legtöbb, az bi-
valycsorda, mennek, közben bőgnek, vagy bőgetik az mp3-lejátszóikat.

Brigitta nem ilyen. Brigitta behajol a kisablakon, hosszabban, mélyebben, mint
kellene. Az öreg ilyenkor mindig zavarba jön. Ettől viszont erőre kap Brigitta, már-
is jobban indul a nap, lazább csuklóval dobja az aprót a kávéautomatába. A portás
nem érti, minek egy iskolába kávéautomata. Brigi két éve kávézik. Először azért,
mert ezt olyan felnőttes dolognak tartotta, aztán vagánynak, végül simán hozzá-
szokott. Ha nem iszik a fekete léből (nem ér be időben, vagy éppen javítják az au-
tomatát), egész délelőtt csak néz, nem lát, kistraktor, amit egész reggel önindító-
nak, mert „nem kapja el”.

*

Ugorjunk, időben és térben.

Most hátulról láthatjuk Brigittát, ahogy felszalad a lépcsőn, az öreg portárs is
megnézné, de nem teszi, van neki családja. A feszes leányfenék apró, érzéki moz-
dulatokat tesz jobbra, aztán balra, egész addig, míg el nem tűnik a lépcsőforduló-
ban. A lány magas, vékony, öltözéke alteres jellegét erősíti a bőrkarkötők tucatja,
színes „művészsapkája”, amit hanyagul dobott fejére. Ahogy felszalad most a lép-
csőn, van a mozgásában valami egy gazella ijedt szökelléséből, ha veszélyt érez.
Most a veszély az óráról való késés.

Matekóra az első, a matektanár meg az utolsó a tanárok között, akire emlékezni
fog majd évek múlva. Régi mozgalmi darab a tanárnő, valahogy itt ragadt, nyugdí-
jas kiállítási darabja a szocializmus idejében fiatal és aktív tanárerőnek. Mostanra
megsavanyodott, ahogy kell, ahogy lehet. Elkoptak benne a mozgalmi évek.
Csakafüstjemaradt.

*

Brigitta kollégista. A család hosszan fontolgatta, hogy mi legyen, bejárós vagy
bentlakó, és végül a lány hosszú könyörgése után az „ott alvós” opciót választot-
ták. Brigitta szeme felcsillant. Előre látta az éjszakába nyúló beszélgetéseket, a lel-
kizéseket, a szomszédos fiúkollégium éjszakai ablakaiban látható lámpafényeket,
buli előtti összenevetéseket, és a lényeg: távolabb kerül a szülői felügyelettől. Ami
ugye nem kis dolog egy világra nyílásra és egyéb terpesztésekre kész ifjú leánylélek
számára.

*

Aztán, mint egy észak-bajor népmesében, teltek, múltak az évszakok, mire tör-
tént is valami.

Éjszaka volt, hordófekete, sunyi éjszaka, odakint a gyér éjszakai forgalom mono-
ton zajai, egy-egy kutyaugatás, a telihold feszült sercegése. Kőd. Az ázott aszfalt
szaga. Brigitta felült a kollégiumi szobában, körülnézett a félsötétben. Előtte éppen
arról álmodott, hogy ha a főváros úthálózatának aszfaltkilométereit összeadnánk,

akkor mennyi négyzetkilométer összefüggő aszfaltterület jönne ki, mikor megriadt. Felült, körülnézett.

Apró neszek, fészkelődések zajai, horkantások, szuszogások, valaki félálomban felsóhajtott. Hosszan kitartott, tengermély sóhajtás, amire csak szerelmes lányok képesek, gondolta Brigitta. Körülötte a zord vaságyakban 4 lány, ő volt az ötödik. A falakon popsztárok sötét alakjai pózoltak. Nagy levegőt vett. Körülnézett a sampon-, tusfürdő- és lányszagban. Utóbbit most különösen jól érezte: marék szűzpecsenye, ha dobostortába teszik. Nem látni, de érezni a háttérben, átüt a kozmetikumok édes páráján. Brigitta felkelt, pizsamában kiosont a mosdóba, belenézett a tükörbe, bele a szemkarikákba, és mint már régen: rádöbbsent, hogy él. És, hogy ez jó. Hogy része valami nagy egésznek. Hogy van valami szerepe. Feladata.

*

Brigitta szeret agyalni, mélézni, filózni, lelki szpídfitnesz, karmatréning. Szereti az olyan beszélgetést – például a portással –, hogy kérdezi az öreg: apád melyik pártnak szimpatizánsa, melyiknek tagja netán. A válasz rövid, egyiknek sem. Az öreg erre elgondolkodik, és azt feleli: na, én meg teljesen független vagyok. Az ilyenektől kondul meg a szíve Brigittának, ez a jó brigittai szív, fándli pudingba dobott petárda. És a tétlenséget, a lustaságot látva az olyanoktól, hogy „összefingott babérlevelek savanyú hallgatása.” És ekkor kerül fel az a jó brigittai félmosoly a jópofa arcra. Mint akit fotóznak. Mint aki morzsányi mosollyal néz lefelé, mint aki sms-t ír, vagy csekket fizet be a postán, mint aki odakozmált rántottát kapar egy öreg serpenyőnyélről. Mint aki kaparós sorsjegyet kapar.

